

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

w Zespole Szkół im. Armii Krajowej Obwodu „Głuszczyk” - Grójec w Grójcu

WSTĘP

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników *Zespołu Szkół w Grójcu* jest działanie dla dobra ucznia i w jego najlepszym interesie.

Każdy pracownik traktuje ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby.

Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec ucznia przemocy w jakiegokolwiek formie.

Pracownik, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

Niniejszy dokument został stworzony, aby zapewnić naszym wychowankom harmonijny rozwój w atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i szacunku.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1

1. **Pracownikiem szkoły** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
2. **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.

3. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekuńczy.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
  - 1) **Przemoc fizyczna** - działanie wobec dziecka, które powoduje urazy na jego ciele, bicie go, szarpanie, popychanie, zadawanie bólu, grożenie.
  - 2) **Przemoc emocjonalna** – naruszanie godności osobistej ukierunkowanej na wyrządzenie szkody psychicznej poprzez poniżanie, wyzywanie, emocjonalne odrzucanie, zastraszanie, nieposzanowanie potrzeb, nadmierne wymagania w stosunku do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka.
  - 3) **Przemoc seksualna** – każde zachowanie osoby dorosłej, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia potrzeb kosztem dziecka.
  - 4) **Przemoc rówieśnicza** - to zachowanie polegające na umyślnym łamaniu pewnych norm (często prawnych), polegające na działaniu bądź zaniechaniu działań. Do przemocy rówieśniczej dochodzi mająca miejsce w konkretnej grupie działającej na określonym obszarze/w określonym miejscu, popełniana przez małoletniego/mołoletnich w stosunku do innego nieletniego/innych nieletnich
  - 5) **Zaniedbywanie** – brak zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych takich jak: właściwe odżywianie, ubranie, ochrona zdrowia, edukacja jak i psychicznych takich jak: poczucie bezpieczeństwa, doświadczanie miłości i troski.

- 6) **Czynniki ryzyka** – uwarunkowania indywidualne i środowiskowe, które powodują, że dziecko jest w większym stopniu narażone na doświadczenie przemocy. Indywidualne czynniki ryzyka (głównie natury biologicznej i psychologicznej) odnoszą się do samego dziecka. Środowiskowe czynniki ryzyka są związane z bliższym i dalszym otoczeniem dziecka. Jako bliższe otoczenie dziecka rozumieć będziemy system rodzinny, a przede wszystkim rodziców. Dalsze otoczenie stanowi natomiast szkoła, grupa rówieśnicza, społeczność lokalna, instytucje pomocowe.
- 7) **Krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci i potrafią je rozpoznawać.
2. Pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie odpowiedzialności prawnej pracowników szkoły zobowiązanych do podejmowania interwencji. [załącznik nr 2]
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami/ prawnymi opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
4. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka poprzez rozmowy z dzieckiem, obserwację oraz kontakt z instytucjami, które udzielają pomocy dziecku.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 3

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i niezwłocznego przekazania uzyskanej informacji jednej z osób: (do wyboru) wychowawcy / pedagogowi / psychologowi / dyrektorowi placówki.
2. Pedagog / psycholog (do wyboru) powinien sporządzić opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku.
3. Pedagog / psycholog (do wyboru) wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
4. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - 1) podjęcia przez instytucję działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
  - 2) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
  - 3) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 4

1. **W sytuacji, gdy dziecko jest krzywdzone lub dyskryminowane na terenie szkoły PRZEZ PRACOWNIKA LUB INNĄ OSOBĘ DOROSŁĄ:**
  - 1) Każdy pracownik szkoły, który zauważy negatywne zachowania innego pracownika w stosunku do dziecka, ma obowiązek interwencji. Przeprowadza rozmowę ze sprawcą, a także informuje o zajściu dyrektora szkoły, który przeprowadza z dzieckiem i jego rodzicami rozmowę.

- 2) Każde dziecko, które doświadczy krzywdzenia przez pracownika szkoły ma prawo do poinformowania dyrektora szkoły lub pedagoga/psychologa szkolnego, który sporządza opis sytuacji dziecka w oparciu o przeprowadzony z nim wywiad oraz z innymi osobami, które mają znaczące informacje w tej sprawie.
- 3) Pedagog/psycholog szkolny opracowuje plan pomocy dziecku, z którym zapoznaje dyrektora szkoły, wychowawcę klasy i innych nauczycieli.
- 4) Dyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne i monitorują je.
- 5) Dyrektor Szkoły przeprowadza osobne rozmowy z pracownikiem i dzieckiem oraz jego rodzicami. Zapisuje wraz z pracownikiem kontrakt eliminujący nieodpowiednie zachowania. Ustala plan pomocy dziecku.
- 6) Plan pomocy dziecku musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 7) Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać dziecku poczucie bezpieczeństwa i poszanowania jego godności.
- 8) Dyrektor, jeśli podejrzewa popełnienie przestępstwa, oprócz w/w czynności rozpoczyna procedury zewnętrzne : zawiadamia policję lub prokuraturę, a w sytuacjach, gdy sprawcą jest nauczyciel, podejmuje działania wynikające z art. 75 Karty Nauczyciela.

2. W sytuacji, gdy dziecko jest krzywdzone na terenie szkoły przez inne dziecko/dzieci – PRZEMOC RÓWIEŚNICZA:

- 1) W przypadku ujawnienia przemocy rówieśniczej przez dziecko lub osobę dorosłą, po wstępnym potwierdzeniu jej przez wychowawcę klasy, sprawa jest kierowana do pedagoga/psychologa szkolnego.
- 2) Z dzieckiem krzywdzonym pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę, udzielając mu wsparcia.
- 3) Z dzieckiem krzywdzącym pedagog/psycholog szkolny przeprowadza

rozmowę omawiającą jego zachowanie oraz informuje o konsekwencjach.

- 4) Pedagog/psycholog szkolny wspólnie z wychowawcą klasy powiadamiają rodziców/opiekunów prawnych dziecka krzywdzonego oraz rodziców/opiekunów prawnych dziecka krzywdzającego.
- 5) Pedagog/psycholog szkolny we współpracy z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami podejmuje działania mające na celu pomoc dziecku krzywdzonemu oraz krzywdzącemu, z którymi zapoznaje dyrektora szkoły.
- 6) Pomoc dziecku musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 7) Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać dziecku krzywdzonemu i krzywdzącemu poszanowania jego godności i poczucie bezpieczeństwa.
- 8) W sytuacji gdy sprawca dopuścił się czynu karalnego powiadamiany jest dyrektor szkoły.

3. W sytuacji, gdy dziecko jest krzywdzone PRZEZ RODZICA/OPIEKUNA PRAWNEGO doświadcza znęcania się fizycznego i psychicznego przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą:

- 1) W przypadku zgłoszenia przez dziecko lub osobę dorosłą, sprawy krzywdzenia dziecka przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą, informowany jest o tym fakcie pedagog/psycholog szkolny, który sporządza opis sytuacji dziecka w oparciu o przeprowadzone wywiady z osobami, które mają znaczące informacje w tej sprawie.
- 2) Pedagog/psycholog szkolny udziela pomocy dziecku, informuje o tym dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
- 3) W sytuacji gdy sprawca dopuścił się czynu karalnego powiadamiany jest dyrektor szkoły.
- 4) W przypadkach skomplikowanych, w tym znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu, zgłoszonym przez dziecko, pracownika

szkoły lub rodzica/opiekuna prawnego, dyrektor szkoły powołuje **zespół interwencyjny**.

- 5) Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku w oparciu o uzyskane informacje od członków zespołu i przedstawia go dyrektorowi szkoły.
- 6) Działania zespołu pozostają w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 7) Zespół interwencyjny może w realizacji planu może zwrócić się po pomoc do sądu, pomocy społecznej lub innych służb.
- 8) W przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej, psychicznej wobec dziecka, dyrektor wdraża procedurę założenia Niebieskiej Karty (NK-A).
- 9) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, Dyrektor składa zawiadomienia na policję lub do prokuratury.
- 10) Dyrektor szkoły oraz pedagog/psycholog szkolny wdrażają dziecku działania pomocowe i profilaktyczne i monitorują je.
- 11) Plan pomocy dziecku musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującymi przepisami.
- 12) Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać dziecku poczucie bezpieczeństwa i poszanowania jego godności.

4. W sytuacji, gdy dziecko jest wykorzystywane seksualnie, przez rodzica/opiekuna prawnego lub inną osobę dorosłą:

- 1) W przypadku podejrzenia wykorzystywania seksualnego dziecka lub uzyskania informacji o wykorzystaniu seksualnym lub próbie wykorzystania seksualnego, pracownik szkoły ma obowiązek niezwłocznego poinformowania o tym fakcie wychowawcy klasy lub pedagoga/psychologa szkolnego lub dyrektora szkoły.
- 2) Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z dzieckiem

krzywdzonym, udzielając właściwego wsparcia i pomocy.

- 3) Pedagog/psycholog szkolny opracowują plan pomocy dziecku, z którym zapoznaje dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
- 4) Plan pomocy dziecku jest wdrażany, a jego efektywność monitorowana i modyfikowana.
- 5) Pedagog/psycholog szkolny mogą w realizacji planu może zwrócić się po pomoc instytucji specjalistycznych oraz do sądu, organizacji pomocowych.
- 6) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa Dyrektor składa zawiadomienia na policję lub do prokuratury.

Rozdział IV

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem

§ 5

Pracownicy zobowiązani są do troski o bezpieczeństwo małoletnich zgodnie ze swoimi kompetencjami oraz obowiązującym prawem. Stosunek pracowników do ucznia cechuje: życzliwość, wyrozumiałość i cierpliwość, a jednocześnie stanowczość i konsekwencja w stosowaniu ustalonych kryteriów wymagań.

1) Personel Szkoły:

- 1) szanuje godność ucznia jako osoby: akceptuje go, uznaje jego prawa, rozwija samodzielność myślenia i refleksyjność oraz pozwala mu wyrażać własne poglądy;
- 2) pamięta, że pierwszymi i głównymi wychowawcami dzieci są rodzice/opiekunowie, szanuje ich prawa oraz wspomaga w procesie wychowania;
- 3) traktuje indywidualnie każde dziecko, starając się rozumieć jego potrzeby i wspomagać jego możliwości;

- 4) poprzez działania pedagogiczne i własną postawę, wspomaga ucznia w procesie integralnego rozwoju i doskonalenia oraz czyni go współuczestnikiem i współtwórcą tego procesu;
- 5) wychowuje ucznia w duchu odpowiedzialności za własne czyny i ponoszenia konsekwencji dokonanych wyborów;
- 6) uczy zasad kultury osobistej;
- 7) wychowuje swoich uczniów w duchu współdziałania i współżycia w grupie, ucząc jednocześnie poszanowania zasad szlachetnego współzawodnictwa.

2) Zasady bezpiecznych relacji:

- 1) W komunikacji z małoletnimi należy zachować cierpliwość i szacunek,
- 2) Należy uważnie słuchać uczniów i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji. Należy zapewniać uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo z jakąś sytuacją, zachowaniem, czy słowami, mogą o tym powiedzieć i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
- 3) Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- 4) Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępstwo od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić to małoletniemu najszybciej, jak to możliwe.
- 5) Kontakt fizyczny z dzieckiem jest zjawiskiem nieuchronnym w pracy nauczyciela, wychowawcy, specjalisty.
  - 6) Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu intymności i godności małoletniego.

3) Zachowania i praktyki, które są niedopuszczalne ze strony pracowników:

- 1) Nie wolno krzywić, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletnich.

- 2) Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać nietykalność fizyczną małoletniego.
- 3) Nie wolno nawiązywać z uczniem jakichkolwiek relacji seksualnych lub mających podtekst seksualny.
- 4) Niedozwolone są seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
- 5) Nie wolno utrwalać wizerunku ucznia w celach prywatnych bez zgody opiekuna dziecka. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich.
- 6) Nie wolno zapraszać dzieci do swojego prywatnego mieszkania/ domu.
- 7) Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności nieletnich.
- 8) Nie można podejmować innego niż konieczny kontakt fizyczny z dzieckiem, dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku na lekcji w-f lub zajęć praktycznych.
- 9) Nie podejmuje się form okazywania niechcianej czułości, niedozwolone jest okazywanie czułości w miejscach wyizolowanych, np. łazienki, komentowanie rozwoju fizycznego małoletniego.
- 10) W każdej wyjątkowej sytuacji wynikającej ze stanu emocjonalnego, potrzeb fizjologicznych, choroby dziecka, czy nieprzewidzianych wypadków należy poprosić o pomoc, obecność innej dorosłej osoby, jeżeli to możliwe.
- 11) Świadek jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze informuje o tym osobę odpowiedzialną i postępuje zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji przyjętą w szkole.

4) Dopuszczalnym zachowaniem, respektującym nietykalność małoletniego jest:

- 1) poklepanie po ramionach lub plecach, uścisk dłoni lub „przybicie piątki”, dotykanie rąk / ramion czy barków np. w czasie zajęć praktycznych, przy

realizacji zadań lub ćwiczeń na lekcjach w-f, trzymanie za rękę dla uspokojenia małoletniego w sytuacji wzburzenia emocjonalnego, pomoc w wykonaniu czynności samoobsługowych czy ćwiczeń, siadanie przy małoletnim.

- 2) zawsze właściwym jest zapytanie dziecka/ małoletniego ucznia o pozwolenie na taki rodzaj zachowania.

Rozdział V

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

§ 6

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ***Ustawie o ochronie danych osobowych***.
2. Pracownik instytucji ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

Rozdział VI

Standardy

§ 7

1. **Standard I. POLITYKA: Placówka ustanowiła i wprowadziła w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem.**
  - 1) Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach placówki).
  - 2) Organ zarządzający placówką (Dyrektor szkoły) zatwierdził Politykę, a za jej

wdrażanie i nadzorowanie odpowiada kierownictwo placówki.

3) Polityka ochrony dzieci jasno i kompleksowo określa:

- a) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
- b) sposób reagowania w placówce na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji [załącznik nr 4, 5, 6],
- c) zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko i dziecko–dziecko [załącznik nr 7],
- d) zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych [załącznik nr 3],
- e) zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci [załącznik nr 8]

4) Polityka jest opublikowana na stornie szkoły i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

2. Standard II. PERSONEL: Placówka monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

1) Standardy podstawowe:

- a) W ramach rekrutacji członków personelu pracujących z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje,
- b) Placówka uzyskała o każdym członku personelu dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.
- c) Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu

organizacji/institucji z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania w placówce są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem.

d) Placówka zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:

- rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
- procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
- odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
- procedury „Niebieskiej Karty”.

3. Standard III. PROCEDURY: W placówce funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

- 1) Placówka wypracowała procedury, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu organizacji, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.
- 2) Placówka dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.
- 3) W placówce wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

4. Standard IV. MONITORING: Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

1) Standardy podstawowe:

- a) Przyjęta Polityka ochrony dzieci jest weryfikowana - przynajmniej raz w roku
- ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych
z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. [załącznik nr 1]

2) Standardy uzupełniające:

- a) W ramach weryfikacji Polityki placówka konsultuje się z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami.

Rozdział VII

Przepisy końcowe

§ 8

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie „Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem” następuje w sposób dostępny dla pracowników, uczniów, rodziców poprzez opublikowanie dokumentu na stronie internetowej szkoły

DYREKTOR
ZESPOŁU SZKÓŁ
w Grójcu
Andrzej Koszałka
mgr Andrzej Koszałka

Przewodniczący Rady Pedagogicznej